

*School for Teachers
Училище за учители*

ВЪЗЛАГАНЕТО НА ЗАДАЧИ ЗА ДОМАШНА РАБОТА В ДИГИТАЛНА СРЕДА КАТО СРЕДСТВО ЗА ПОВИШАВАНЕ МОТИВАЦИЯТА И РЕЗУЛТАТИТЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Женя Теллалова

СУ „Йоан Екзарх Български“ – Шумен

Резюме. Дигитализацията на учебния процес и използването на иновативни и интерактивни методи на преподаване и оценяване налагат промяна и в нагласите към задачите за самостоятелна работа извън класната стая.

В настоящата статия са представени модели на работещи практики за повишаване мотивацията за учене и резултатите на учениците чрез дигитализация на домашната работа, задаването ѝ за изпълнение и оценяване онлайн, които са достъпни и лесни за прилагане в ежедневните учебни активности.

Ключови думи: дигитална компетентност; домашна работа; интерактивни методи; мотивация за учене

Увод. Самостоятелната работа за изпълнение извън класната стая, или т.нар. домашна работа на учениците, често е тема на дискусии – в какъв обем да бъде, за какъв срок, как да се проверява и оценява, как да мотивираме учениците да я изпълнят, и дали да я има изобщо. Има различни мнения по тези въпроси, но въпреки всичко задаването на задачи за изпълнение въкъди е неразделна част от образователния процес.

Съвременните учители са изправени пред различни предизвикателства, породени от необходимостта бързо да се адаптират към развиващото се информационно общество, да използват, формират и развиват у учениците си компетенциите на XXI век. Според Валентина Терзиева и Петя Кадемова-Кацарова „не е достатъчно просто да се приложат новите технологии в учебния процес и да се разчита, че чрез тях ще се повиши интересът на обучаваните към преподаваната материя. Избирайки сред многообразието на стратегии на преподаване, е важно учителите да не се ограничават само до своите собствени предпочитания, но и да отчитат различните предпочитания на учениците си.“⁽¹⁾

Предимствата на домашната работа в дигиталното пространство.

В много училища вече активно се прилага дигитализацията на учебния процес, използват се електронни учебници, различни уеббазирани образователни платформи и мобилни приложения за визуализиране и презентиране на учебния материал, инструменти и ресурси за упражняване, затвърждаване и оценяване на наученото.

Работата на учениците извън класната стая и оценяването ѝ няма как да стои встрани от общата тенденция. Децата от т.нар. „поколение Z“ свободно боравят с електронни устройства, получават информация от екрана вместо от хартиен носител, предпочитат видеа и интерактивни упражнения, по-лесно усвояват уроците, когато съдържанието им бъде визуализирано. Традиционните методи на преподаване и упражняване трудно привличат и задържат интереса им дълго.

Учениците приемат всичко, което е онлайн и може да бъде изпълнено от телефон или компютър, за забавно, за игра. Зададено по този начин, скучното домашно, което преди е трябвало да пишат в тетрадките, става интересно, леко и приятно за изпълнение. Интерактивните задачи, реализирани в онлайн пространството, са не само средство за затвърждаване на наученото в училище, а и помагат за формирането на ключови компетентности като подготовка за бъдещия живот на учениците. Според Кен Робинсън има 8 ключови компетентности: любопитство, креативност, критично мислене, комуникация, колаборация, съпричастност, спокойствие на духа и гражданско участие, и всяка от тях е адекватна на всяка от четирите основни цели на образованието – икономически, културни, социални и личностни (Robinson, 2017).

В Средно училище „Йоан Екзарх Български“ – Шумен, успешно се прилага използването на дигитални технологии и иновативни методи за преподаване и оценяване. Благодарение на добрата техническа обезпеченост учениците и учителите имат възможност да използват в часовете и извън тях разнообразни ресурси, създадени и прилагани чрез различните образователни платформи и приложения.

Днешните ученици прекарват много голяма част от времето си със смартфон в ръка. Вместо да се забрани употребата на тези устройства, това е превърнато в предимство – не само в училище, а и при възлагане на задачи за самостоятелна работа въкъди, тъй като чрез задаването им в дигиталното пространство задачите буквално са поставени в ръцете на учениците. Така те стават желани и полезни не само защото „улесняват процеса на обучение, ангажирайки повече сетивни елементи на обучаемия, но и поради факта, че са в непосредствена близост до съвременните интереси и среда на повечето от обучаемите“.²⁾

Съществуват огромен брой уеббазирани образователни платформи и мобилни приложения, които могат да допринесат за ефективната комуника-

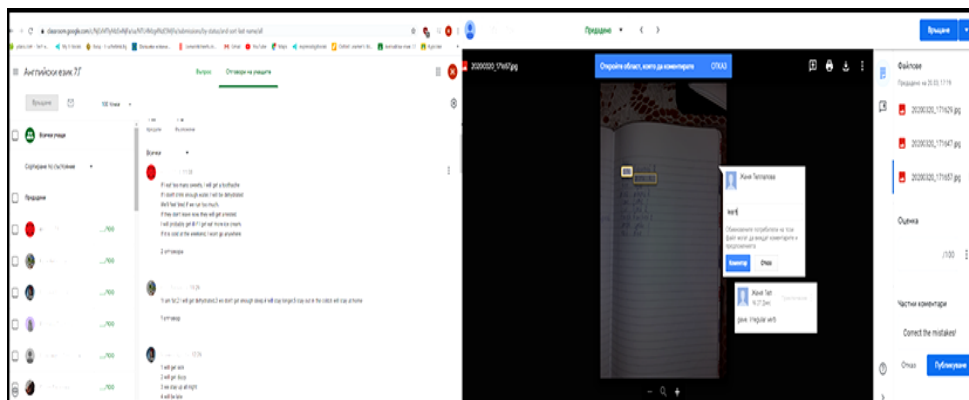
ция учител – ученик – родител, да направят ученето лесно и приятно за всички участници в образователния процес. Сред тях са mozaBook, Google classroom, Quizizz, Liveworksheets, LearningApps, Buncee, Wizer.me, Seesaw и много други.

Предложените примери са апробирани в работата по английски език с ученици от прогимназиален етап, но споменатите и други платформи са подходящи и се използват успешно при изучаването на различни учебни предмети във всички етапи от училищното образование в СУ „Йоан Екзарх Български“.

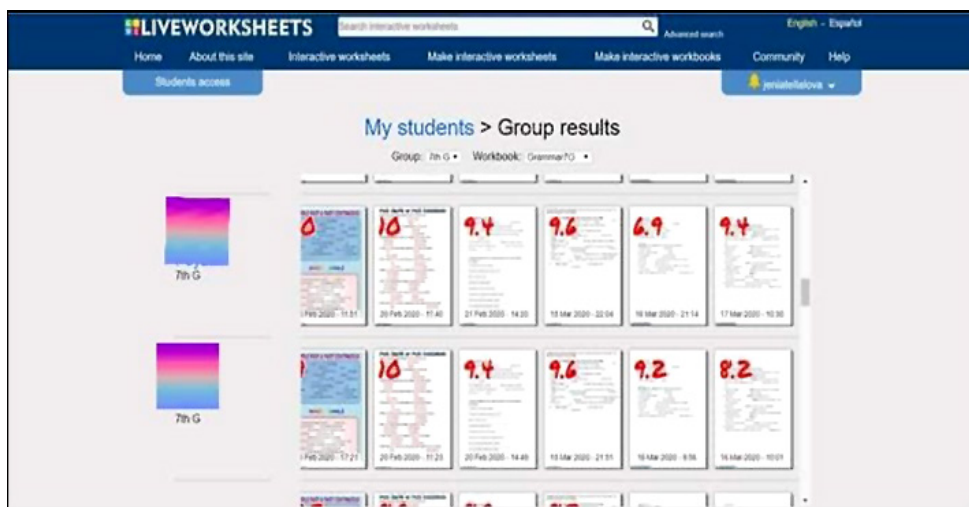
Възлагането на задачи в дигиталното пространство не отрича традиционните методи на работа, а ги допълва и надгражда. Онлайн пространството е привлекателно за учениците, затова интерактивните упражнения помагат за емоционалното усвояване на учебното съдържание. Някои от платформите, чрез които могат да се задават домашни, разчитат на игровия принцип, като включват и състезателен елемент (Quizizz, Kahoot!) и учениците приемат работата с тях по-скоро като награда, отколкото като задължение. Предимство е и че някои платформи изпращат известие на ученика (например Google classroom и Quizizz – на имейл), че е получил задача, като по този начин го предпазват от опасността да забрави ангажимента си, да не е разбрал инструкциите в часа или да направи погрешна задача.

Друг аспект от обучителния процес е обратната връзка, която е от изключителна важност, тъй като осигурява на учителя информация доколко ефективно учениците са разбрали и усвоили преподадения материал. Чрез дигиталната самостоятелна работа могат да бъдат проследени пропуските на всеки отделен ученик и да бъдат коригирани, което осигурява индивидуализирано обучение. Google classroom например позволява всеки елемент от заданието да бъде коригиран или коментиран от учителя – нещо невъзможно при проверка на домашните работи в клас. Възложената задача може да бъде напечатан или ръкописен текст, презентация, изображение и др. Броят точки за всяка задача може да бъде заложен предварително и регистриран автоматично или учителят да провери и оцени сам изпълненото упражнение. Това дава възможност за по-прецизно оценяване (фигура 1).

В платформи като Liveworksheets например верните отговори могат да бъдат предварително зададени, ученикът вижда грешките си, както и правилните отговори, веднага след като приключи работата си (фигура 2). Това пести време, тъй като не се налага проверката да бъде извършвана по време на часа, когато не е възможно да бъдат проверени и коригирани домашните на целия клас. Тук оценяването на изпълненото задание е автоматично и не е зададено от учителя, като максималният брой точки за всеки документ е 10, и въпреки че не е толкова прецизно, дава възможност на учениците и родителите да се ориентират в степента на постигнатия резултат.

Фигура 1

Фигура 2

Ефективната и бърза комуникация учител – ученик – родител също е улеснена от възлагането и изпълняването на дигиталните домашни. Родителите могат да получат незабавен достъп до резултатите на своите деца – например чрез приложението Quizizz – на имейл и да проследят тяхното развитие (фигура 3). Важно предимство е, че всички работи на ученика се съхраняват на едно място, могат да бъдат видени по всяко време от учителя, родителя и ученика. По този начин може да се проследи напредъкът в работата на обучавания и да се приложи индивидуален подход към всеки.

Фигура 3

Не е за подценяване фактът, че когато самостоятелната работа е възложена и изпълнена в дигиталното пространство, отпада необходимостта от допълнителни тетрадки и помагала за домашна работа, което, от една страна, пестя хартия, от друга – олекотява ученическите раници, защото домашните по всички предмети са съхранени онлайн и достъпни през телефона или таблета.

Заклучение. Използването на дигитални технологии и иновативни методи за преподаване и оценяване повишава мотивацията на учениците, а оттам – и степента на усвояване на учебното съдържание. Възлагането на самостоятелната работа извън класната стая в онлайн пространството насърчава обучаемите да развиват самостоятелност и отговорност, умения за учене, дигитални компетентности и креативност – качества, необходими за успешната им реализация в бъдеще.

БЕЛЕЖКИ

1. <http://sci-gems.math.bas.bg:8080/jspui/bitstream/10525/2334/1/EIS2013-book-p24.pdf> VI национална конференция „Образованието в информационното общество“ 237 „Съвременни ИКТ базирани методи за обучение“, Валентина Терзиева, Петя Кадемова-Кацарова. Институт по информационни и комуникационни технологии – БАН.
2. <https://dlib.uni-svishtov.bg/bitstream/handle/10610/3426/a698cd61cc613912ea0e42151dab606afe7cb2f6e078dd75e00f3aa9344eea58.pdf> Теоретически и практически аспекти на използването на интерактивните методи в про-

дължаващото обучение на Стопанската академия „Д. А. Ценов“. Проф. д-р Пенка Шишманова, гл. ас. д-р Юлиан Господинов, гл. ас. д-р Евелина Парашкевова, докторант Кристиан Корелов, студент Кристиана Димитрова.

ЛИТЕРАТУРА

Робинсън, К. & Ароника, Л. (2017). *Креативните училища*. София. РААБЕ.

REFERENCES

Robinson, K. & Aronika, L. (2017). *Kreativnite uchilishta*. Sofia: RAABE.

ASSIGNING HOMEWORK IN DIGITAL SPACE AS A MEANS OF IMPROVING STUDENTS' MOTIVATION AND RESULTS

Abstract. Digitalisation of the learning process and integration of innovative and interactive teaching and assessment methods require a change in attitudes towards students' work out of the classroom.

This article presents models of working practices for enhancing students' motivation and results through digitalisation of homework, online assigning and evaluating, which are accessible and easy to implement in daily learning activities.

Keywords: digital competence; homework; interactive methods; learning motivation

✉ **Ms. Zhenya Tellalova**

Senior teacher in English
“Yoan Ekzarh Balgarski” Secondary School
1, Preslav St.
Shumen, Bulgaria
E-mail: jeniatellalova@abv.bg